

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Angèle de verschrikkelijke / Tine Mortier & Bert Dombrecht (ill.) (door Frederic Vercaemst)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Tine Mortier werd op 15 december geboren in Waregem. Ze studeerde voor vertaler Engels-Nederlands-Spaans aan de Mercator Hogeschool in Gent. Via een uitwisselingsproject kon ze een jaar in Madrid studeren. Ze vond het een fantastische ervaring. Spanje zal altijd een bijzondere plaats in haar hart hebben. Na haar studie woonde Tine een tijdlang in Gent. In 1996 leerde Tine haar man kennen tijdens een reis naar Ecuador. Vijf jaar later trok ze met hem en hun twee kleine zoontjes opnieuw naar Ecuador. Ze gaf er Engelse les aan de universiteit en op een privéschool. Ze leerde er ook dansen met de indianen en had er een aapje dat de hele dag op haar schouder bleef zitten. Na een jaar keerde het gezin terug naar West-Vlaanderen. Op dit moment woont Tine in Anzegem, samen met haar man en hun drie kinderen Inti, Nando en Loria (hun namen betekenen zon, maan en dageraad).

Tine kan niet stilzitten. Ze springt dan ook van de ene job naar de andere. Nu geeft ze les, speelt toneel en ontwerpt juwelen voor kinderen. Volgend jaar doet ze misschien iets helemaal anders. Tine houdt van gekke bekken, schrijven en vertellen, verre reizen en theater.

Dit was haar reactie toen ze hoorde dat haar boek genomineerd was: 'Ik was ontzettend blij toen ik hoorde dat *Angèle* genomineerd was. Zo'n nominatie betekent immers dat een massa kinderen het boek te lezen krijgt, en dat is nu eenmaal wat je als schrijver wil bereiken.'

🌐 www.tinemortier.be

Bert Dombrecht werd geboren in Brugge in 1978. Tijdens zijn middelbare schooltijd waren zijn notities al opgeluisterd met tekeningetjes en karikaturen en in zijn vrije tijd tekende hij graag stripverhalen. Toen het moment kwam om een hogere studie te kiezen lag het voor de hand om iets creatiefs te gaan doen: Bert koos voor Grafische Vormgeving in Gent. Daarna rolde hij meteen in een creatieve job als vormgever en later als art-director in een grafisch bureau.

Het tekenen en de verhalen verschoven echter geleidelijk aan naar de achtergrond. Bert besloot daar iets aan te doen en stapte in de studie Animatiefilm aan het KASK. Tijdens deze studie volgde hij het vak 'Illustratie van teksten', gegeven door illustrator Carll Cneut. Via deze lessen ontdekte Bert zijn passie voor het illustreren. In 2007 verscheen zijn eerste prentenboek: *In het donker* (De Eenhoorn

2007), met tekst van Karla Stoefs. Een jeugdroom (waarvan Bert pas nu beseft dat het een jeugdroom was) werd realiteit!

Over illustreren zegt Bert: ‘In deze wereld van perfecte computergegenereerde beelden en 3D-animatie hecht ik veel waarde aan de charme en de kracht van de imperfectie. Niets straalt zoveel emotie uit als “de hand van de tekenaar” en de sporen van het materiaal. Emotie is voor mij dan ook één van de sleutelbegrippen bij het vertellen van een verhaal.’

Naast tekenen maakt Bert ook graag tijd voor muziek, lezen en films, muurklimmen, op kamp gaan en weidse landschappen in het buitenland verkennen... en tekenen.

Kort samengevat

Op een mooie zomermorgen wordt een schattige kleine orkaan geboren. Angèle wil de wereld gaan ontdekken. Ze wil doen wat alle orkanen doen: brokken maken! Al doende wordt Angèle er steeds beter in. Als ze verneemt dat er over haar gepraat wordt, wordt ze heel woest. De mensen hebben haar een verkeerde naam gegeven: Zébedé. Ze schreeuwt zo hard tot ze ontploft.

En dan is er ook nog het verhaal van de jongen met de vlieger, die door het hele boek meewaait. Hij houdt van vliegeren en wint door de sterke orkaanwind van Angèle een wedstrijd.

Over het ontstaan van het prentenboek schreef Tine Mortier dit:

‘Het idee voor het boek kwam eigenlijk voor het grootste deel van mijn kinderen. Een aantal jaren geleden woedde in de VS een orkaan, die Katrina heette. Elke dag kwam er wel iets op het nieuws over Katrina. Op een keer zat ik met mijn kinderen in de auto, toen het op het nieuws weer daarover ging. Ik zag mijn zoon naast mij heel diep nadenken. En toen zei hij opeens: ‘Maar hoe weten de mensen van het nieuws eigenlijk dat zij Katrina heet, mama?’ Dat vond ik een heel leuke opmerking. We zijn daar toen nog even op doorgegaan en begonnen te fantaseren dat de orkaan inderdaad niet zo heette, en dat het misschien zelfs geen meisje was, maar een jongen. Van daaruit is het verhaal van Angèle geboren.’

Vóór het voorlezen

Bekijk samen met de juryleden de kapt van het boek:

- Wat zie je? Wie zie je?
- Waar zouden we ons bevinden? In het water? In de lucht?
- Wat doet een vis/auto/vlieger/schaap in de lucht?
- Waarover denk je dat het boek gaat?

Verklap dan de titel van het boek:

- Wie is Angèle? Op de kapt staat toch een jongetje en Angèle is toch een meisjesnaam?
- Wat zou er zo verschrikkelijk zijn aan Angèle?

Wie is Angèle en wie is de jongen met de vlieger?

Je bepaalt zelf of je al dan niet op voorhand verklapt dat het verhaal niet over de jongen op de cover gaat.

Als je dat niet aankondigt, kan je samen met de juryleden verward zijn en uitzoeken wie die jongen en wie Angèle dan wel zijn: over wie gaat het verhaal eigenlijk? Angèle is niet de jongen met de vlieger, maar een orkaan. Lees het verhaal een tweede keer: je hebt de juryleden nu een andere bril op gezet. Deze keer moeten ze meer letten op de woorden. De woorden vertellen het verhaal van Angèle, de tekeningen vertellen het verhaal van de jongen met de vlieger.

Als je de kinderen op voorhand vertelt dat Angèle een orkaan is en niet het jongetje op de cover, kijken ze van bij het begin met de juiste bril naar het verhaal. Maar je mist wel het verrassingseffect op het einde.

In beide gevallen zal je het verhaal meermaals moeten vertellen. Door de dubbele verhaallijn (beeld en tekst) kan het voor de jonge juryleden een verwarrend boek zijn.

Wat is een orkaan?

Een *orkaan* ontstaat als onweerswolken zich opbouwen boven warme zeeën en steeds groter worden. Een orkaan brengt meestal zware regen met zich mee en zorgt voor enorme golven.

Een *tornado* is een tunnel van wind die onderaan een donkere onweerswolk hangt. Deze wervelende wolk lijkt wel een stofzuiger; hij zuigt alles op zijn pad omhoog.

Bron: *Het weer: wind* / Honor Head. (Corona Ars Scribendi Uitgeverij, 2007)

Tijdens het voorlezen

Om volledig tot zijn recht te komen, heeft dit boek meerdere voorlees- en kijkbeurten nodig. Het bevat niet alleen twee verhaallijnen, maar de tekeningen zitten ook vol details. Je kan verschillende zoekopdrachten aan de kinderen geven. Een leuke opdracht is bijvoorbeeld om de twee prenten over Angèles eerste optreden te vergelijken: een slaperig dorp vóór en na haar doortocht. Maar veel schade heeft Angèle niet aangericht, integendeel!

Vestig de aandacht van de juryleden ook op de tekst van het boek. Hoe staan de letters? Ze staan niet op een rechte lijn zoals in andere boeken. De letters waaien bijna alle kanten uit. Zien de juryleden dit? Wat vinden ze ervan?

Kunnen de juryleden de wind voelen als ze naar de tekeningen kijken?

Na het voorlezen

Maak een wolk in een glas

Dit heb je nodig:

- 1 glazen pot van minstens 1 liter inhoud (met een kleiner potje werkt het niet)
- een rubberen huishoudhandschoen
- 2 rubberen ringen (of sterke, brede elastieken)
- water
- lucifers

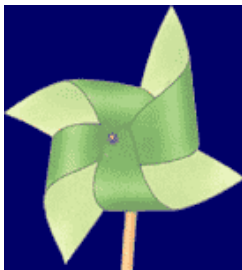
Zo doe je het:

- Spoel de glazen pot met water en laat er een beetje water inzitten.
- De volwassene steekt een lucifer aan, blaast hem uit en gooit hem in de pot.
- Trek snel de handschoen over de opening van de pot en doe de ring (of elastiek) eromheen. Bind de vingers van de handschoen met de andere ring (of elastiek) samen. Draai even met de glazen pot, zodat het water beweegt.
- Trek snel aan de vingers van de handschoen en laat ze weer los.
- Je krijgt een wolkje te zien in het glas. Het beste kan je het zien als je met een bureaulamp op de glazen pot schijnt.

Wanneer je aan de vingers van de handschoen trekt, wordt de lucht in de pot en de handschoen dunner en neemt de luchtdruk af. Daardoor wordt de lucht ook een beetje koeler. Als de lucht koeler is, kan die minder waterdamp vasthouden. De minuscuul kleine waterdruppeltjes condenseren op de roetdeeltjes van de afgestoken lucifer die nog in de lucht van de pot rondzweven. Door deze proef kan je goed zien hoe klein de waterdruppeltjes zijn.

Over wolken, bliksems en de rest van het weer / Monika Lange en Konrad Algermissen (Cyclone boekproducties, 2005)

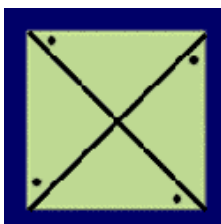
Maak een windmolentje

Dit heb je nodig:

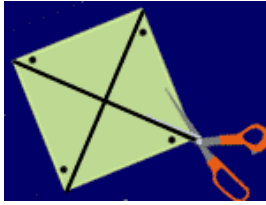
- een vierkant stuk stevig papier
- een schaar
- een speld met een knop
- een liniaal
- een pen
- een limonaderietje

Stap 1

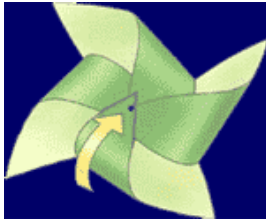
Neem een stuk stevig papier en zorg ervoor dat het precies vierkant is. Meet even of alle zijanten even lang zijn. Leg de liniaal schuin over het papier en trekken streepjes van de ene hoek naar de andere. Maak gaatjes in de hoeken aan dezelfde kant van elke lijn.

Stap 2

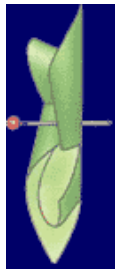
Knip de streepjes in met een schaar. Je knipt maar tot de helft.

Stap 3

Vouw de vier hoeken met de gaatjes naar het midden.

Stap 4

Duw de speld door de gaatjes en door het midden van het vierkant. Duw de speld in de bovenkant van het limonaderietje. Zo, je windmolen is klaar! Blaas er tegenaan of hou hem buiten in de wind.

www.moleneducatief.nl/leerlingen.php?m=1&s=21&c=30

Wist je dat...

- Tine Mortier dit jaar ook genomineerd is in groep 2 met *Mare en de dingen* (De eenhoorn, 2010). In leesjaar 2009-2010 werd *Bruin!* (De Eenhoorn, 2008) genomineerd in groep 3.
- Tine de school het beste vindt wat ooit uitgevonden is: ze leerde er lezen en schrijven. Stilzitten, zwijgen en straf schrijven nam ze er graag bij.
- Tine een sterk stemgeluid heeft. Ze wordt daardoor de ‘Klokke van het Klooster’ genoemd.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

***Beu* / Kaat Vrancken en Noëlle Smit (ill.)**

(door Ann Foulon)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Kaat Vrancken werd geboren in Bree in 1957. Ze groeide op in een snoepwinkel en vond het heerlijk om al snoepend op bed een boek te lezen. Van kinds af aan omringde Kaat Vrancken zich met honden die nog steeds haar lievelingsdieren zijn.

Kaat Vrancken studeerde communicatiewetenschappen aan de VUB. Gedurende een lange tijd werkte ze bij een uitgeverij. Nu is Kaat freelance copywriter en schrijft ze kinderenboeken. Het schrijven begon met het maken van een herinneringsboekje voor haar dochter Hannah, maar de losse verhalen groeiden al snel uit tot een echt kinderboek. Kaat werd al verschillende keren bekroond voor haar boeken. Zo kreeg het boek *Beu* een Vlag en Wimpel.

Noëlle Smit (1972) is geboren in Alkmaar en groeide op in een klein dorpje vlakbij de zee. Ze studeerde aan het Grafisch Lyceum in Amsterdam en vond haar weg naar prentenboeken op de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Ze werkt als freelance illustrator en illustreerde talloze prentenboeken bij verschillende uitgeverijen, die in meer dan tien talen vertaald zijn.

Noëlle woont in Amsterdam met haar vriend en hun twee poezen Roxy en Spetter. Ze maakt haar tekeningen in een atelier in de achtertuin en op mooie dagen aan de keukentafel op het terras onder de goudenregen. Inspiratie haalt Noëlle Smit uit oude prentboekjes, ansichtkaarten en andere rommeltjes die ze vindt op rommelmarkten of in kringloopwinkels. Tijdens het illustreren kan ze niet zonder muziek.

Kort samengevat

Julia wil dansen! Het liefst meteen in een prachtige jurk en met schoenen die klakken. Maar ze moet eerst balletles volgen. Dat valt tegen: het is saai en moeilijk. Julia verandert telkens van hobby. Is er iets wat Julia niet beu wordt? Op het einde wordt het aan de illustratie overgelaten om te vertellen wat ze niet beu wordt, en dat is leuk...

Voorlezen

Lees het verhaal voor. Laat de juryleden op het einde zelf vertellen wat Julia nooit beu wordt.

Zien de juryleden op de illustraties telkens de verwijzingen naar het tekenen? Bijvoorbeeld het potlood in het haar als Julia danst en hoe Julia zit te tekenen telkens ze iets beu wordt.

Tekst en illustraties

Nauwkeurig kijken

- Julia is snel iets beu. In de illustraties zit heel wat beweging. Kijk naar de armen van Julia die de wijde rok optillen, de dansende armen, de met de schaar knippende Julia... Julia is op iedere prent iets aan het doen. Let ook op papa die gitaar speelt, en op de zoenende mama en papa.
- Merken de juryleden de half afgesneden figuren op? Wat zou de illustrator hiermee willen zeggen?
- Bekijk de verschillende gezichtsuitdrukkingen van Julia. Vergelijk ze met die van Poes.
- Wat valt de juryleden het meest op in het boek? De illustraties of de tekst? Of krijgen ze allebei evenveel aandacht als je door het boek bladert?

Stijl

Haal het boek *Fiet wil rennen* van Bibi Dumon Tak en Noëlle Smit erbij en vergelijk de tekeningen. Misschien zijn er juryleden die het boek nog kennen van het vorige KJV-jaar. Ook in dat boek lopen de illustraties over de 2 volle bladzijden waardoor ze veel indruk maken. Als kijker en lezer voel je de bewegende dieren haast over het blad waaien. Ook de horizontale vorm van het boek versterkt dit gevoel. Vertel de juryleden dat je die overeenkomsten de 'stijl' van de illustrator kan noemen.

Tekst

Vestig de aandacht van de juryleden op de tekst. Haal er enkele zinnen uit:

- 'Ik wil dansen in een zaal. Alleen. Met schoenen die klakken en een wijde rok.'
Zou het even mooi zijn als de schrijfster schrijft: ik wil dansen in een dansschool? Waarom zou Julia alleen willen dansen?
- 'Julia zingt. Elke dag. Mama zingt mee. Papa wordt er blij van.'
Zoveel zingende stemmen in huis. Je kunt haast niet anders dan er blij van woorden. Je hoort bijna het zingen terwijl je het boek leest.
- '“Vlugger,” zegt de leraar. “Zo.” Hij klopt op tafel.'
Kun je als lezer voelen dat dit een strenge muziekleraar is?
- 'Julia gaat naar de dansschool. Elke woensdag.', 'Julia gaat op muziekschool. Elke zaterdagmiddag.', 'Julie gaat op zwemles. Elke zondagochtend.', 'Julie krijgt les. Elke zondagmiddag.'
De herhaling straalt de saaiheid uit. Je voelt bijna hoe Julia iets beu begint te worden. Weer naar daar, elke woensdag...

Verder dan het verhaal

Aan de hand van deze vragen kan je een gesprek over *Beu* houden:

- Is het Julia die telkens de nieuwe hobby kiest? Of helpen mama en papa kiezen?

- Wat is een hobby? Wie heeft een hobby? Laat de juryleden over hun hobby's vertellen.
- Wanneer ben je iets beu? Als het saai is? Als het te lang duurt?

Afhankelijk van de rijpheid van de kleuters kan je een strofe uit het gedicht *Ik ben lekker stout* van Annie M.G. Schmidt voorlezen. Ben je stout als je iets beu bent?

IK BEN LEKKER STOUT

Ik wil niet meer, ik wil niet meer!

Ik wil geen handjes geven!

Ik wil niet zeggen elke keer:

Jawel mevrouw, jawel meneer...

nee, nooit meer in m'n leven!

Ik hou m'n handen op m'n rug

en ik zeg lekker niks terug!

Afronding

Speel het verhaal na.

Laat de juryleden om de beurt roepen: 'Ik wil niet meer [...]! Ik ben het beu!'

Jij antwoordt: 'Wat? Beu? Bestaat er iets op aarde wat jullie niet beu worden?'

Maak samen een lijstje van dingen die je niet beu wordt: boeken kijken, tekenen...

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Dagboek van een wombat / Jackie French & Bruce Whatley (ill.) (door Ann Foulon)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Jackie French werd geboren in Sydney en groeide op in Brisbane. Ze begon te schrijven toen ze 30 was, in een wanhopige poging om genoeg geld bij elkaar te krijgen om haar auto te betalen. Op dat moment woonde ze in een schuur met Gladys, een zwarte slang, en Smudge, een wombat. Honderddertig boeken later is ze nog steeds schrijfster. Ze is één van de meest populaire kinderboekenschrijfsters van Australië. Ze is een fervent tuinierster en verschijnt regelmatig op radio en televisie.

Bruce Whatley is geboren in Zuid-Australië, maar na tien jaar verhuisde hij met zijn familie naar het Verenigd Koninkrijk, waar hij visuele communicatie studeerde en in de reclame-industrie werkte. Later keerde hij terug naar Australië, waar hij één van de meest geliefde en meest gerespecteerde auteur-illustratoren is.

Kort samengevat

Een wombat slaapt en eet, neemt een stofbad, slaapt en eet, krabt... Soms vecht hij met de deurmat of knaagt hij aan een deur. En altijd heeft hij zin in wortels.

Over wombats

Een wombat is een Australisch buideldier dat bij ons niet zo bekend is. Wombats zijn knuffelachtige, traag bewegende Australische zoogdieren. Hun favoriete bezigheden zijn eten, slapen en gaten graven.

Toon de juryleden een dierenboek waar een foto van een wombat in staat.

Over dagboeken

Het verhaal is eigenlijk een dagboek. De wombat doet verslag van een week uit zijn leven. Praat met de juryleden over dagboeken: in een dagboek kan je een verhaal schrijven, maar ook vertellen wat je

die dag, die week, die vakantie gedaan hebt. Je kan ook een dagboek bijhouden over wat je voelt. Of je blij of verdrietig was, gespeeld hebt met vriendjes... Misschien hebben de juryleden een KJV-dagboek?

Over het boek

Herkenbaar

De tekst in het boek is kort. De zinnen zijn niet veel meer dan een opsomming van wat de wombat doet. Toch klinken die grappig. Hoe komt dat? Is het misschien omdat we iets van de mens in de wombat herkennen: krabben als je jeuk hebt, eten en elke dag gaan slapen? Zoek met de juryleden herkenbare menselijke trekjes in het verhaal of in het gedrag van wombat.

Illustraties lezen

Bekijk met de juryleden de illustraties bij 'Een plat harig monster wilde niet opzij gaan' en 'Het gat is gek genoeg sterker dan ik.' De tekst vertelt niet alles: je kan verder 'lezen' op de illustratie om te zien wat de schrijver bedoelde. Deze nieuwsgierigheid maakt het ook wel grappig.

Wombat doet ook nog iets anders in het boek. Hij laat zijn nieuwe burens opmerken dat hij er is. Hij wil graag verwend worden met lekkere hapjes en vooral veel wortels. De schrijver schrijft niet echt hoe hij dat doet, maar je leest het tussendoor, door naar de illustraties te kijken, door erbij te fantaseren. Bekijk dit met de juryleden.

Saaï?

De vele herhalingen in het verhaal geven goed weer hoe saai het leven van de wombat is. Zijn grootste activiteiten zijn eten, slapen en zichzelf krabben. Altijd opnieuw. Om eentonigheid te vermijden voegt de auteur steeds verrassende dingen toe: het gevecht met de deurmat, het verlangen naar wortels en later naar komkommers, het knagen aan deuren, het graven van holen (ook in het met zorg aangelegde bloemenperkjes!), het gevecht met kleren aan de waslijn...

Taal

Hoe klinkt de zin 'Klappen van natte lappen'. Is dit fijner dan wanneer de schrijver zou schrijven 'loop ik tegen het wasgoed'?

Huisdieren

De wombat zegt: 'Vannacht: een nieuw hol gegraven om dicht bij mijn huisdieren te zijn.' Wie zijn de huisdieren? Weten de juryleden dat dit de mensen zijn die in het huis wonen?

Slot

Vraag aan de juryleden of ze na het verhaal het gevoel hebben dat ze de wombat kennen.

Op de illustraties ziet de wombat er lief uit. Wie zou haar willen aaien? Zouden de mensen de wombat graag zien komen?

Afronding

Maak samen een dagboek over de KJV: wat doen jullie tijdens de bijeenkomst?

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

De slimme kat / Ayano Imai (door Caroline Verbruggen)

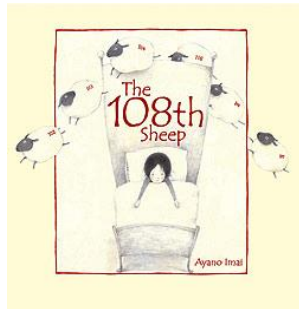
Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Ayano Imai werd in 1980 geboren in Londen en bracht haar jeugd door in de Verenigde Staten (Connecticut en Californië). Na haar terugkeer naar Japan verdiepte ze zich in Tokio aan de Kunstacademie van Musashino in de Japanse schilderkunst. Vooral schilderen met minerale kleurstoffen intrigeerde haar. Aan de academie kreeg ze belangstelling voor boekillustraties.

Van 2003 tot en met 2006 werd haar werk tentoongesteld op de internationale kinderboekenbeurs van Bologna. In 2006 publiceerde ze haar eerste prentenboek:

The 108th Sheep. Momenteel woont ze in Chiba, Japan.

Andere boeken van haar:

Kort samengevat

Een schoenmaker heeft geldzorgen, maar zijn slimme kat weet raad. Die overtuigt de rijke tovenaars in het kasteel om een heleboel schoenen te bestellen. Maar de tovenaars wil niet betalen...

Stijl

Een origineel verhaal waarin fijne illustraties in zachte tinten de sfeer bepalen. Let zeker op de – af en toe absurde – details!

Personages

De schoenmaker: is een arme man die de schoenen nog volledig zelf maakt. Hij is erg goed in zijn vak.

De boze tovenaars: kan zich in allerlei dieren omtoveren en is daar heel trots op. Hij is heel rijk en ook erg gierig (iemand die gierig is, is iemand die zijn geld liefst wil houden).

De kat: is slim. Ze heeft een plan om de schoenmaker te helpen.

Toen de tovenaars niet wilde betalen, verzond de kat een list. Welke list was dat?

Laarzen: zoveel verschillende soorten laarzen. Hoeveel paar laarzen heeft de schoenmaker gemaakt voor de tovenaars zichzelf in een leeuw verandert? Tel maar.

Thema

a) Katten

1. Verkennende vragen

- Deed het verhaal je aan een ander verhaal denken?
- Ken je nog andere sprookjes dan dat van 'De gelaarsde kat'?
- Hoe begint en hoe eindigt een sprookje meestal?
- Is dat ook zo met 'De slimme kat'?

2. Weetjes over katten

De kat is een van de meest populaire huisdieren ter wereld. De mens weet dan ook heel wat dingen over deze lieve huisdieren. Maar wist je dat...

- pasgeboren katjes blind geboren worden en pas na 8 weken kunnen zien?
- katten zachte kussentjes onder hun poten hebben? Op die manier kunnen ze lekker zacht lopen.
- je een kat net als een hond kunstjes kan aanleren?
- dat honden vaak banger zijn van katten, dan andersom?
- dat katten een heel groot evenwichtsgevoel hebben? Wanneer ze vallen kunnen ze zich meestal nog net op tijd draaien, zodat ze op hun pootjes terechtkomen.
- katten zelden onderling miauwen? Ze miauwen meestal enkel als er mensen in de buurt zijn.
- goed kunnen zien in het donker? Katten hebben namelijk veel minder licht nodig.
- katten waarvan de pels uit verschillende kleuren bestaat, lapjeskatten genoemd worden?
- de kat in Japan en China de kat een symbool van geluk is?
- een kat haar snorharen kan gebruiken om te tasten in het donker?
- ...

Kan je nog andere weetjes over katten vertellen?

b) Sprookjes

Achtergrondinfo i.v.m. sprookjes (uit lesbrieven van 'De Maan' Mechelen)

1. Soorten sprookjes

Het woord 'sprookje' is afgeleid van het middeleeuwse woord 'sproke', dat verhaal of vertelling betekent. Er zijn verschillende soorten sprookjes, bijvoorbeeld dierensprookjes, raadselsprookjes, leugensprookjes... Maar de meeste bekende sprookjes zijn de zogenaamde toversprookjes: verhalen vol avonturen en magie. De toversprookjes behoren tot de categorie volksprookjes.

a. Volksprookjes

Volksprookjes zijn sprookjes die al honderden jaren bestaan. Ze zijn ontstaan doordat de mensen de sprookjes aan elkaar doorvertelden. Niemand weet dan ook wie de sprookjes ooit verzonden heeft. Daarom bestaan er van sommige sprookjes veel verschillende versies. Zo werden er in de vorige eeuw alleen al in Frankrijk bijna honderd versies van het sprookjes

‘Klein Duimpje’ verteld.

De hoofdfiguren die in de volkssprookjes voorkomen zijn bijna altijd arme mensen. Meestal vrouwen en kinderen die aan hun lot zijn overgelaten of jongste zonen zonder een rijke vader. De sprookjes kennen vaak een goed einde: de meisjes trouwen met een knappe prins (‘Assepoester’ en ‘Sneeuwitje’), de kinderen en jonge mannen worden heel rijk (‘Klein duimpje’ en ‘De gelaarsde kat’).

b. Geschreven volkssprookjes

Oorspronkelijk werden volkssprookjes niet op papier gezet. Dat gebeurde pas veel later, toen ze eigenlijk al jaren bestonden. Bij het op schrift stellen van de sprookjes hebben zowel de gebroeders Grimm als Charles Perrault bergen werk verzet. Maar omdat zij steeds vertrokken van bestaande volksverhalen, komen dezelfde sprookjes bij beide schrijvers terug. Bij het schrijven van nieuwe sprookjes in de negentiende eeuw kan maar één naam als onbetwist sprookjesschrijver genoemd worden: Hans Christian Andersen.

c. Het verhaal achter volkssprookjes

Sprookjes komen ons vaak onwerkelijk over. Toch zijn ze grotendeels gebaseerd op de realiteit van vroeger. Vroeger was het leven hard en lag de dood (door bijvoorbeeld hongersnood of ziekte) altijd op de loer. Soms werden ouders zelfs gedwongen om hun kinderen tijdens een hongersnood ergens alleen achter te laten. Ook de figuren die in sprookjes voorkomen, zijn meestal figuren waar men vandaag niet meer in gelooft, zoals heksen, duivels en geesten. In de vorige eeuw wisten de mensen vaak niet beter en dachten ze dat die echt bestonden.

d. Voor wie

Vroeger waren sprookjes vertellingen voor volwassenen en waren ze dus niet bedoeld om kinderen te plezieren. Ook werden ze wel eens gebruikt als waarschuwingsverhalen, die kinderen bang moesten maken voor bepaalde zaken, zoals wolven en weerwolven. Een goed voorbeeld hiervan is ‘Roodkapje’. In de oorspronkelijke versie van dit sprookje overleeft zij het niet.

e. Sprookjesachtige verhalen

Tegenwoordig worden er nog steeds heel wat sprookjesachtige boeken geschreven. Ze lijken niet meer op de sprookjes van vroeger. Ze zijn lang niet zo griezelig. Reuzen, heksen en monsters zijn in deze boeken vaak zelfs aardig. Sprookjesachtige boeken zijn er voor kinderen van alle leeftijden, bijvoorbeeld Harry Potter, Geronimo Stilton, de verhalen van Walt Disney, ...

f. Waarom komen dieren zo vaak voor in sprookjes?

Dieren hebben altijd al deel uitgemaakt van de natuurlijke omgeving van de mens (als vriend, vijand, huisdier...). Mensen zijn ook altijd al geboeid en geïnspireerd geweest door dieren. Daarom komen dieren zo vaak terug in volkse verhalen. In deze verhalen beschikken dieren soms over eigenschappen die zij in de natuur eigenlijk niet hebben. Dieren kunnen praten, kunnen rechtop lopen, ze zijn even verstandig als mensen, ze eten aan tafel... Vaak hebben de dieren in sprookjes ook magische krachten. Op die manier verklaarden de mensen van toen feiten waar ze anders geen uitleg voor hadden.

2. Bekende sprookjesschrijvers

Naast Charles Perrault, zijn vooral de gebroeders Grimm en Hans Christian Andersen grote namen.

- **De gebroeders, Jacob en Wilhelm, Grimm** tekenden begin negentiende eeuw de volksverhalen op die toen in omloop waren. Het resultaat was een twee delen tellend boek vol sprookjes. Enkele populaire sprookjes van Grimm zijn bijvoorbeeld: 'Raponsje', 'Sneeuwitje', 'De Kikkerprins', 'Repelsteeltje', 'Hans en Grietje' en 'De Wolf en de Zeven Geitjes'.

- **Hans Christian Andersen** is een Deense sprookjesschrijver en werd eveneens in de negentiende eeuw wereldberoemd met zijn kinderverhalen. Zijn sprookjes zijn maar liefst in meer dan tachtig talen vertaald. Zijn bekendste verhalen zijn: 'Het Lelijke Eendje', 'De Wilde Zwanen', 'De Kleine Zeemeermin', 'De Prinses op de Erwt', 'De Nieuwe Kleren van de Keizer', 'De Sneeuwkoningin' en 'Het Meisje met de Zwavelstokjes'.

- Een minder bekende sprookjesschrijver is de Italiaanse **Giambattista Basile**. Toch zette deze schrijver al in de zeventiende eeuw ook zo'n vijftig sprookjes op papier. Onder deze sprookjes komen we opnieuw versies van 'Assepoester', 'Sneeuwitje' en 'De Gelaarsde Kat' tegen.

Verwerkingsmogelijkheden

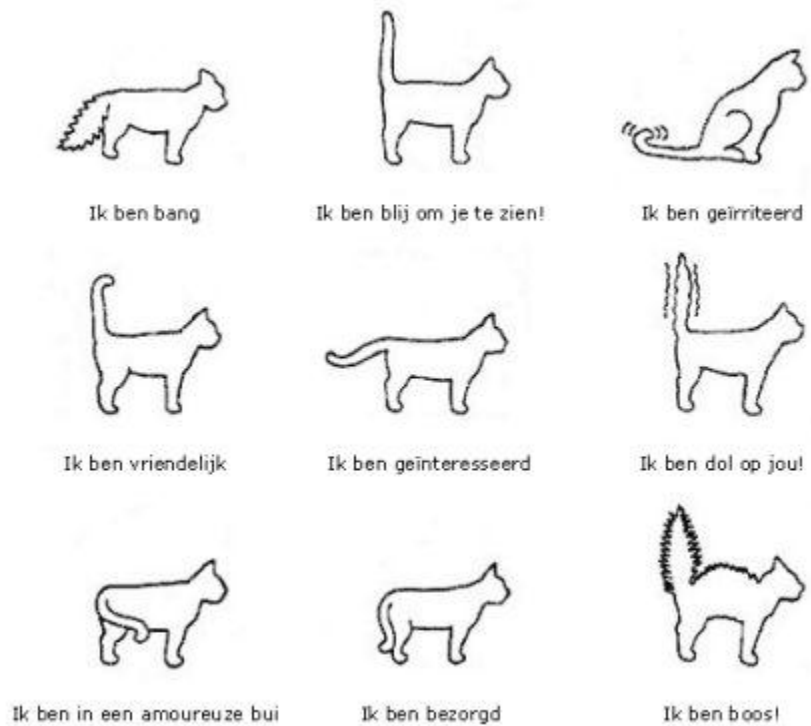
a) Dramatiseren

(uit lesbrief van 'De Maan' Mechelen)

Vraag de kinderen om zonder woorden te laten zien dat ze:

- blij zijn
- verdrietig zijn
- boos zijn
- verbaasd zijn
- bang zijn.

Laat de kinderen zo bepalen wat ze nodig hebben om te laten zien hoe ze zich voelen (de uitdrukking op hun gezicht en de houding van hun lichaam). Vertel dat dieren ook goed zonder woorden kunnen laten zien hoe ze zich voelen. Gebruik de kat als voorbeeld. Vraag of de kinderen zelf voorbeelden kunnen noemen hoe je aan de kat kunt zien hoe zij zich voelt. Laat plaatjes van de lichaamstaal van de kat zien:

Laat de kinderen beschrijven wat er op de plaatjes te zien is. (De kat houdt zijn staart recht op, de kat ‘stamp’ met de pootjes, de kat kwispelt met zijn staart, de kat kromt zijn rug.) Bespreek hoe de kat zich in de verschillende houdingen voelt.

De kinderen mogen nu zelf voor kat spelen. Eerst kan je met de hele groep enkele emoties uitbeelden. Laat ze nadien in twee- of drietallen steeds één kattenemotie uitbeelden. De rest moet raden hoe de katten zich voelen. Vraag ter afsluiting welk groepje de ‘beste katten’ had? Waarom vinden de kinderen dat?

b) Tekenen

1. Geef de kinderen een afbeelding van een reuzenschoen en laat hen kleine mensjes en diertjes tekenen in en op de schoen. De schoen kan deuren of ramen hebben, je kan een groep bergbeklimmers tekenen die de schoen beklimmen... Je kan de schoenen hieronder gebruiken, of er zelf zoeken.

2. Laat de kinderen een plaat inkleuren. Hieronder vind je een aantal mogelijkheden.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Er komt een baby bij / John Burningham & Helen Oxenbury (ill.)
(door Ann Foulon)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

John Burningham (1936) werd geboren in Farnham, Engeland. Toen hij 20 was, ging hij naar de Central School of Art. Diverse affiches voor Londen en de Britse transportsector, en enkele animatiefilms later, begon hij zijn carrière als schrijver. John Burningham trouwde met auteur-illustrator Helen Oxenbury Gillian. Zijn werk is vaak bekroond.

Voor John Burningham is tekenen als spelen op de piano. Het is geen mechanische vaardigheid zoals metselen, maar voortdurend het vloeiend houden door het te doen. Zelf na 40 jaar is het er nog steeds niet gemakkelijker op geworden. Hij ziet zijn publiek niet als kinderen, maar als mensen. Hij doet graag aan vereenvoudiging, zonder het daarom kinderlijk te laten blijken.

Helen Oxenbury groeide op in het Engelse stadje Ipswich. Ze hield heel erg van tekeningen maken. Tijdens de vakantie hielp ze in het plaatselijke theater. Daar kwam ze op het idee om ‘theaterdesign’ te gaan studeren. Tijdens haar studie zei een leraar tegen Helen dat ze beter illustraties voor boeken kon gaan maken dan theaterkleding ontwerpen. Pas toen ze trouwde met kinderboekenillustrator John Burningham, is ze zelf ook kinderboeken gaan illustreren. Tegenwoordig is Helen Oxenbury een zeer geliefd illustrator. Ze heeft veel prijzen gewonnen. Helen is het gelukkigst wanneer een derde van haar boek af is. Dan krijgt ze het gevoel dat ze op de goede weg is.

Kort samengevat

Er komt een baby bij. Dat roept bij grote broer meteen heel wat vragen op. Maar de mama is er om samen met de onzekere jongen alle vragen van antwoorden te voorzien. Naast praktische vragen zoals hoe gaan we de baby noemen en wat zal de baby later worden, stelt de kleuter ook de vraag of de baby niet gewoon weg kan: ‘We hebben hem toch niet nodig.’

Vooraf

Leidt het boek in met een gesprek: wie kreeg er thuis al eens een baby bij? Was je er blij mee? Hoe voelde het om grote broer of zus te worden? Was je nieuwsgierig naar de baby? Was je ze bang dat mama geen tijd meer voor je zou hebben?

Maak de juryleden nieuwsgierig naar de kleuter uit het boek. Kijk naar de grappig baby op de schutbladen.

Het verhaal

Dialogoog

De beknopte tekst is in dialoogvorm geschreven, wat voor kleuters niet zo evident is. Als voorlezer kan je extra verhalen vertellen bij de illustraties, zodat de jonge juryleden goed kunnen volgen.

Blader met de juryleden door het boek. Wijs hen erop dat de teksten in twee kleuren gedrukt is. Vertel dat dit boek een gesprekje is tussen de mama en de kleuter en dat ze allebei één kleur hebben.

Later

Nadat je verhaal voor de eerste keer voorgelezen hebt, kan je opmerken dat bijna het hele boek draait rond de vraag: ‘Wat denk je dat de baby later gaat worden?’.

Baby

De illustraties over de baby zijn zachter gekleurd en zien er waziger uit. Bekijk dit met de juryleden. Waarom zou dat zijn? De baby is er nog niet echt, de kleuter en zijn mama dromen er gewoon over. De kleuter en zijn mama zijn wel echt en hun kleuren zijn feller.

Gezichtsuitdrukkingen

Kijk naar het gezicht van de kleuter. Wanneer hij bezorgd is (‘ik ga niets eten wat de baby gekookt heeft’) of net heel verwachtingsvol (‘als de baby groot is kan hij met mij spelen’).

Grappig

Wat was er grappig in het verhaal?

Tekst en illustratie

Zou het boek hetzelfde zijn als je alleen maar kon luisteren naar de tekst? Zijn de tekeningen nodig om het boek leuk te maken?

Tegenstellingen

Merk ook de tegenstelling op in het verhaal. Mama denkt verheugd dat de baby misschien wel kok zal worden, terwijl de kleuter alleen maar aan de troep denkt die dat zal geven. Een andere keer denkt mama hoe de baby misschien in de zoo zal werken, terwijl de kleuter meteen denkt aan de tijger die hem zal opeten. Vinden de juryleden zelf ook nog voorbeelden?

Afronden

Denken de juryleden dat het fijn is om een baby in huis te hebben? Misschien is er iemand die baby’s liever niet in de buurt heeft?

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1
Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!
www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Honden doen niet aan ballet / Anna Kemp & Sara Ogilvie (ill.) (door Ann Foulon)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Anna Kemp is afgestudeerd in de Franse literatuur. *Honden doen niet aan ballet* is haar debuut als prentenboekenschrijfster. Ze is van plan om de komende jaren haar onderzoek op het gebied van de Franse literatuur te combineren met het schrijven van kinderboeken.

Sara Ogilvie is geboren in Edinburg in 1971 en woont in het noorden van Engeland. Sinds ze afstuurde in de richting illustratie/grafiek en een diploma haalde aan het Edinburgh Collegia of Art, werd haar werk al vaak tentoongesteld in het Verenigd Koninkrijk en verder in Canada, Polen, Japan, Korea en Frankrijk. Ze won ook al heel wat prijzen.

Het werk van Sara is geïnspireerd door woorden, leven op straat, antiquiteiten, posters, oude vrouwen, huishoudelijke apparaten, tapijten, maskers, tweedehandsboekwinkels en excentrieke voetgangers.

Kort samengevat

Roef is een hond. Maar hij geeft niets om hondendingen. Liever droomt hij weg bij muziek, maanlicht en balletdansen op televisie. In zijn hart is hij namelijk een ballerina. Maar wat moet je, als iedereen zegt dat honden niet aan ballet doen? Dan doe je het stiekem! Roef sluipt mee als zijn meisjesbaasje naar balletles gaat en sluipt naar binnen bij een echte balletvoorstelling. Als daar een prima ballerina een lelijke smak maakt, ziet hij zijn kans schoon...

Vooraf

Wat zijn hondendingen? Misschien zijn er juryleden die een hond hebben. Wat doet een hond de hele dag?

Tekst en beeld

Deze vragen helpen je om met de juryleden over het boek te praten:

- In het verhaal volgt Roef zijn baasje. Kan je voelen wanneer iemand je volgt?
- Ballet is iets plechtigs. Merk het feestelijke balkon in het boek op.

- Toon de juryleden de spanningsopbouw: ‘...krijg ik zo’n raar gevoel... Zo’n gevoel alsof iemand me in de gaten houdt...’, ‘Het is iemand met grote zwarte ogen en flaporen – iemand die...’ en dan op de volgende bladzijde: ‘...mijn tutu aan heeft!’
- Let op het taalgebruik en geef voorbeelden. Weten de juryleden wat ‘Zo stil dat je een zeepbel uiteen hoort spatten’ betekent (dat het heel stil is), of ‘Mijn hond bloost en slaat zijn ogen neer’ (dat hij verlegen is)?
- Kijk naar de prachtige tegenstelling tussen de slanke balletdanseressen en de ietwat mollige hond.
- Voor de illustraties werden verschillende technieken gebruikt. Potlood, verf, krijt, stempels en collage. Blader met de juryleden door het boek en zoek samen deze verschillende technieken.

Slot

Willen we niet allemaal een beetje Roef zijn: het hondje dat zijn dromen waarmaakt, ook al zegt iedereen dat het onzin is? Waar dromen de juryleden van?

Na het lezen

In het boek hebben alle figuren een eigen kapsel. Laat elk jurylid een hoofd (inclusief kapsel!) met een hals tekenen. Knip alle hoofden uit en voeg ze samen tot een collage. Die collage stelt het publiek in de zaal, bij Roefs optreden, voor. Hang de collage uit in de bib (en toon ze op het Prikbord op www.kjv.be).

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto’s of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Johanna in de trein / Kathrin Schärer (door Frederic Vercaemst)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Kathrin Schärer werd in 1969 in Bazel geboren. Ze studeerde voor leerkracht plastische kunsten aan de academie van Bazel. Ze geeft nu les op een school voor kinderen met spraakproblemen. Daarnaast maakt ze veel illustraties, onder meer bij haar eigen teksten. Daarnaast is ze bekend voor de samenwerking met Lorenz Pauli. Voor haar volledig werk is Katrin genomineerd voor Hans Christian Andersen Award 2012.

Andere boeken van Katrin Schärer zijn: *Wie is er hier het dapperst?* (J.H.Gottmer, 2007) en *Stadsmuis en veldmuis* (Lemniscaat, 2009).

Kort samengevat

De maker van dit boek verzint een verhaal. Een verhaal over een trein. In die trein zit een biggetje dat helemaal alleen is en niet weet waar hij heen gaat. Het biggetje komt tot leven en vraagt aan de tekenaar om een zwarte vlek op zijn lijf te tekenen. Het biggetje wil ook een eigen naam kiezen en kiest: 'Johanna'. Johanna wil een trui, die ze dan weer uittrekt om naar de andere big te zwaaien in het andere treinstel, en ze wil gezelschap in haar coupé. Ze is echter niet gelukkig met de voorstellen die de tekenaar maakt. Uiteindelijk zijn Johanna en de maker van het boek tevreden. Voor de schrijfster is het nu wel tijd voor een nieuw verhaal.

Stijl en vormkenmerken

De auteur van dit fantasievolle boek slaat de brug tussen de illustrator en de personages. Het varkentje neemt zelf initiatief en neemt niet zomaar aan wat de illustrator voor haar in petto heeft. De illustrator neemt zelf ook deel aan het verhaal, onder meer door haar zichtbare, tekenende hand. Johanna en de illustrator denken samen na over het verloop van het verhaal en de inkleding ervan. Op die manier bouwen ze samen het boek op, tot iedereen tevreden is.

De belevenissen van Johanna bevinden zich op de tekentafel van de illustrator. Vanuit dit perspectief – alsof je iets leest dat op tafel ligt – wordt het boek ook bekeken. Leg het boek daarom op een tafel wanneer je het voorleest. Zet de kinderen naast je, zodat ze vanuit het perspectief van de auteur naar dit boek kijken.

Vóór het voorlezen

Je eigen figuur-met-willettje

Teken op een blad papier (of op een bord) een figuurtje. Laat het figuurtje tot leven komen. Geef het een stem. Laat het figuurtje zelf voorstellen doen over welke kleren het wil aantrekken, waar hij woont, wie zijn vrienden zijn. Doe zelf ook voorstellen, die afgekeurd worden door het figuurtje zodat je ze moet uitvegen. Ga verder tot je figuurtje volledig tevreden is. Je hoeft geen groot tekentalent te zijn, je kan ook gewoon bijvoorbeeld een cirkel als figuurtje nemen.

Omslag

Bekijk samen met de juryleden de cover en achterflap van het boek en verklap de titel. Hebben de juryleden al in een trein gezeten? Hoe was dit? Peil naar hun ervaringen in de trein.

Zien de kinderen de dieren op de cover? Die gedragen zich als mensen: ze hebben een koffer bij zich, er is een hond met een hoed en een paraplu.

Lees ook het stukje voor dat op de achterflap van het boek staat. Nu kan je van start met het voorlezen van het boek.

Tijdens het voorlezen

Zorg dat de juryleden vanuit het zelfde perspectief als de illustrator naar het boek kijken. Zorg dat ze dicht bij je zitten. Je zal af en toe terug moeten bladeren in het boek. Laat hen ook zelf de flapjes omdraaien. Maak met stemmetjes of intonatie duidelijk wie aan het woord is: Johanna of de auteur.

Na het voorlezen

- Blader samen met de kinderen nog eens door het boek. Sommige illustraties zijn ingekleurd andere niet. Waarom? Hoe zit dat in elkaar?
- Wat vinden de kinderen van de flapjes?
- Johanna bepaalt grotendeels zelf hoe ze haar verhaal wil laten verlopen. Wat vinden de kinderen daarvan?
- Op het einde van het boek maakt de illustrator een tekening van een vrachtschip. Wat zou er in dat verhaal gebeuren? Verzin samen met de juryleden het nieuwe verhaal.
- Zie je op de laatste prent het boek *Johanna in de trein* liggen?
- Speel zelf Johanna en hou een tekendictee. Geef de juryleden elk een blad papier waarop ze tekenen wat jij dicteert. Bijvoorbeeld: 'Teken in het midden van je blad een huis. Naast het huis staat een boom. In de boom hangen drie appels. ...'
- Laat de kinderen een tekening maken. Fotografeer van elk kind de 'tekenhand', met een potlood of een stift erbij. Print en knip daarna uit. De tekende hand kleef je op de tekening.

Wist je dat...

- de eerste spoorlijn in 1825 in Engeland geopend werd? De trein reed aan 50 km per uur en heette heette 'The Rocket'.
- de eerste trein in België op 5 mei 1835 reed? Het was de eerste trein op het Europese continent. Deze trein heette 'De Olifant' en spoorde tussen Mechelen en Brussel.

- het vrachtschip dat de auteur voor het volgende verhaal tekent een naam gekregen heeft:
Johanna.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Meneer René / Leo Timmers
(door Delphine Cattrysse)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Leo Timmers (1970, Genk) begon op zijn twaalfde strips te tekenen. Na zijn studie publiciteit en grafische vormgever begon hij als zelfstandige. Hij illustreert voor verschillende tijdschriften, maakt covers voor jeugdromans en illustreert prentenboeken. Toen hij naar Brussel verhuisde, begon hij ook te schrijven. *Blij met mij* (Clavis, 1999) was het eerste prentenboek dat hij ook zelf schreef. Met succes, want het werd in Vlaanderen bekroond met een Boekenpluim.

De tekenstijl van Leo kenmerkt zich door humor, vorm en kleur. Twee van zijn boeken werden eerder al bekroond door groep 1 van de KJV: *Wie rijdt?* (Clavis, 2005) in 2007 en *Diepzeedokter Diederik* (Clavis, 2007) in 2009.

De boeken van Leo Timmers zijn vertaald en uitgegeven in Frankrijk, Spanje, Duitsland, Noorwegen, Finland, Italië, Groot-Brittannië en Japan.

🌐 www.leotimmers.com

Kort samengevat

De hond Meneer René (een verwijzing naar de Belgische surrealistische kunstschilder René Magritte) schildert zo goed dat zijn schilderijen echt lijken. Alleen koopt niemand ze en heeft hij honger. Als de schilderijen van meneer René werkelijk echt worden, kan hij alles krijgen wat hij wil door het te schilderen. Hij schildert blij al zijn wensen, die ook steeds groter worden. Totdat Roos, een konijn, bij hem aanbelt, omdat ze een schilderij van hem wil kopen. Maar een schilderij maken kan hij niet meer. Wat nu? Meneer René bedenkt een slim plan en ontdekt zo wat hij het aller- allerliefste wil. (Biblion)

Thema's

- Schilderkunst
- René Magritte
- Toveren

Vóór het voorlezen

Laat de juryleden de cover bekijken. Waarover zal dit verhaal gaan? Wat zijn de verwachtingen van de juryleden? Koppel na het voorlezen even terug. Werden hun verwachtingen ingelost?

Tijdens het voorlezen

Leo Timmers heeft een expressieve en fantasierijke stijl. Maak de juryleden hiervan bewust door samen naar de tekeningen te kijken en op de details te letten:

- p. 5-6 (markt)
Let op mevrouw Geit die haar eitjes laat vallen op de markt, meneer Neushoorn die een hotdog eet, kleine Muis die een brief geeft aan de kaasboer, de pinguïns aan het viskraam, mevrouw Krokodil met de watermeloenen in de kinderwagen...
- p. 17-18
Hier zie je wat meneer René allemaal wenst. De bladzijde erop zie je alles in en rond zijn huis staan.
- p. 21
Let op de gezichtsuitdrukking van Meneer René, ziet hij er gelukkig uit?

Illustraties

- Kennen de juryleden andere boeken van Leo Timmers? Toon andere boeken aan de juryleden en laat de juryleden er in bladeren. Laat hen vertellen wat ze zien. Zien ze gelijkenissen met *Meneer René*?
- Welke techniek(en) werd(en) er in dit boek gebruikt? Bekijk samen met de juryleden hoe alles afgebeeld wordt. Is dit een realistische weergave of fantasie? Hoe zie je dat?
- Vertellen de prenten meer dan de tekst of beelden ze de tekst gewoon uit?
- Vinden de juryleden de tekeningen mooi? Kunnen ze ook aangeven waarom wel/niet?

Tekst

- Wie vertelt het verhaal? Meneer René? Is er iemand anders die vertelt?
- Vestig de aandacht van de juryleden op de tekst. Haal er enkele zinnen uit:

“Naar de schilderijen van meneer René kijkt niemand om. Ook niet naar zijn appel. ‘Kon ik hem maar opeten’, zucht hij, ‘dan had ik tenminste niet zo’n honger.’”

“En alles is verdwenen.

De auto’s, het zwembad, de boot.

Het zijn weer gewoon schilderijen geworden.

Het kan meneer René niks schelen.

Hij weet al wat hij nu gaat schilderen.

Als het schilderij klaar is, gebeurt er... niets!

Dolblij loopt hij naar de markt.”

Afronding

Tijd om zelf te schilderen! Laat de juryleden schilderen wat ze echt zouden willen hebben. Wat zouden ze schilderen voor mama/papa/broer/zus/oma/opa/een vriendje?

KJV 2011-2012 (GROEP 1)

Mina Lieverd / Sine van Mol en Carianna Wijffels (ill.) (door Ann Foulon)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Sine van Mol werd in 1945 als Sine Vandekeybus geboren in Kalmthout. Ze is getrouwd met Marcel van Mol. Vóór haar debuut als auteur gaf ze ongeveer twaalf jaar les in het basisonderwijs. Stilaan begon ze te schrijven, eerst voor volwassenen, daarna voor kinderen en jongeren. Ze schrijft graag voor kinderen omdat ze even blij, bang, boos en ondeugend kan zijn als hen.

Sine van Mol houdt van mensen (vooral van kinderen), van haar hond, van moderne en hedendaagse kunst, van de natuur (vooral van bomen), van wandelen, fietsen en reizen. Daarnaast is ze gek op mooie woorden en beeldspraak. Ze heeft een hekel aan ongelijkheid, jaloezie en zweetgeuren. Sine van Mol werkt in een bibliotheek.

Carianna Wijffels is geboren in 1974 in Antwerpen. Ze studeerde eerst Regentaat Plastische Kunsten en vervolgens Vrije Grafiek. Ondertussen geeft ze al 10 jaar les in het Deeltijds Kunstonderwijs aan kinderen, jongeren en volwassenen. Illustreeren doet ze in haar vrije tijd. Momenteel woont ze met haar partner en hun twee zontjes, Lev en Victor, in Berchem.

Samen met Sine van Mol maakte ze al drie prentenboeken: *Emilio*, *Motje* en *Mina Lieverd*.

Kort samengevat

De kinderen van de Vliegenstraat zijn bang van Dikke Mina. Ze denken dat ze een heks is, die kinderen vangt en opeet. ‘Dikke Mina, pak ons dan!’ roepen ze vanop een veilige afstand. Op een dag zien Christa, Klaas en Thomas hoe Mina een meisje optilt. Waarschijnlijk heeft ze het meisje betoverd! De kinderen willen het meisje waarschuwen, maar ze wordt boos en beweert dat de heks haar lieve oma is...

Vooraf

Wie is Mina Lieverd? Bekijk met de juryleden de omslag. Lees dan de eerste zin voor: ‘De kinderen van de Vliegenstraat zijn bang voor Mina Lieverd.’ Wat denken de juryleden nu over Mina?

Verhaal

De fantasie van de kinderen speelt een grote rol in het verhaal. Voelen de juryleden aan dat de kinderen de heks maar gefantaseerd hebben? De kinderen zijn ervan overtuigd dat Mina een heks is. Ook al is ze heel aardig en lief, dan nog geloven ze niet dat ze écht lief is en géén heks. Als Mina hen bijvoorbeeld een stuk taart wil geven, is die taart natuurlijk vergiftigd. Want dat doen enge heksen... Praat met de juryleden over heksen: kennen ze heksen? Wat doen enge heksen? Hebben heksen altijd een wrat op hun neus? Hoe kan je een heks herkennen? Heeft iemand een buurvrouw die op een heks lijkt?

Kijken naar de illustraties

- Eerst zie je enkel grappige heksen die padden eten, grote neuzen met een wrat hebben en een spinnenweb aan hun hoed hebben hangen. Wanneer zie je dat Mina een lekker rond, oud vrouwtje is met kersen aan haar oren? Ze heeft wel een wrat met haren op... maar niet op haar neus. Waarom komen er kersen uit haar oren?
- De enge heksen op de eerste pagina's lijken kindertekeningen: ze zijn anders getekend dan Mina. Waarom zou dat zijn?
- Bekijk samen de illustraties. Soms zijn die in één kleur en hebben ze leuke details, zoals een gekke muts. Wanneer de tekst het heeft over tekeningen en briefjes van de kinderen, zie je ook echte kindertekeningen met kinderhandschrift.
- De 'emmer vol bloed' in de tekst is nog indrukwekkender als je de grote rode vlek ziet.
- Zien de juryleden hoe bang Thomas is wanneer hij dichterbij sluipt? Zien ze de zwarte schaduw?
- Op welke illustraties kijken de kinderen bang?
- Kijk naar de kleren. Die zijn gemaakt met oude lapjes stof. Ze zijn ook vaak opgefleurd met een grote knoop, papieren taartkantwerk en naaistekjes.
- Op de pagina's staat veel wit. Ondanks de drukke motieven op de kleren, blijft alles zo vrij sober.

Bang zijn en vooroordelen

Dit prentenboek gaat over vooroordelen en angst voor het onbekende. De kinderen ontdekken dat Mina een fijne oma is die lekkere taarten kan bakken. Zijn de juryleden zelf soms bang van iets dat ze niet kennen? Van dingen of mensen die ze eigenlijk niet kennen? Verzinnen ze zelf wel eens verhalen over dingen of mensen die ze niet goed kennen?

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 1

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 1

KJV 2011-2012 (GROEP 2)

Prinses Anna / Ed Franck & Kris Nauwelaerts (ill.)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Ed Franck groeide op in een groot gezin met twaalf kinderen. Als kind was hij een boekenwurm. Hij werd leraar Engels en Nederlands.

Hij is een veelzijdig schrijver geworden. Hij pakt bewust verschillende genres aan om clichés te vermijden en grenzen te verkennen: poëzie, liederen, historische romans, dagboeken, detectives, hervertellingen van klassieken, vertalingen, heldensagen... Vanuit zijn fascinatie voor taal heeft elk boek een eigen stem. Die virtuositeit combineert hij met psychologische diepgang.

Kris Nauwelaerts studeerde grafiek en volgde cursussen schilderkunst aan de Hasseltse academie. Hij maakt illustraties voor diverse auteurs en uitgeverijen, en voor tijdschriften. Hij put uit een waaier van artistieke middelen en zet zijn figuren bij voorkeur in een wat bevreemdende omgeving neer. Meestal gebruikt hij een mix van verschillende technieken. Sinds 2003 geeft hij les aan de Provinciale Hogeschool Limburg te Hasselt in Illustratieve Vormgeving. In 2007 is hij met een octoraatsonderzoek in de kunsten gestart. Dit onderzoek peilt naar de visuele potentie van en de aparte relatie tussen tekst en beeld in het hedendaagse prentenboek.

Kort samengevat

Prinses Anna leidt een heerlijk prinsessenleven. Tot de koning en de koningin stoppen met lachen en beginnen ruziemaken. Ze willen niet meer bij elkaar wonen en hakken het kasteel in twee. Anna moet voortaan met haar karretje van de ene naar de andere helft gaan.

Vooraf

Bekijk samen met de juryleden de kaft.

- Waarover denk je dat het boek gaat?
- Ziet prinses Anna er gelukkig uit?
- En de mensen die ze tekent?

Prinsen en prinsessen

‘Ze had een lakei om een zandkasteel te bouwen, een tweede lakei om ijsjes te brengen, een derde lakei om de wespen weg te jagen en een kamermeisje om haar staartjes te vlechten.’ (p. 4).

Zou dit fijn zijn? Waarvoor zouden de juryleden zelf graag een lakei of kamermeisje hebben? Wat zouden ze liever zelf blijven doen?

Echt of sprookje?

De auteur combineert het verhaal van een echtscheiding met sprookjeselementen. Wat kan er in dit verhaal echt gebeuren en wat is sprookjesachtig? Bijv. de twee kasteelhelften worden naar een andere kant van de stad gesleept, ze laat een voet achter bij papa en een hand bij mama. Wat denken de juryleden hiervan?

Taal

- ‘Vandaag is ze op weg naar haar papa. Ze heeft de hele week veel aan hem gedacht. En als ze bij papa is, denkt ze steeds aan mama. In haar hoofd heeft ze twee hokjes, in het ene zit papa, in het andere mama. Anna wil de twee hokjes in elkaar schuiven, maar dat lukt niet.’
Vinden de juryleden dit ook mooi gezegd?
- ‘Ze speelde in de tuin vol dure vogels en gratis kevertjes.’ (p. 4)
Vinden juryleden dit ook geestig? Denken ze dat volwassenen dit grappig(er) vinden?
- ‘Woorden die grommen en bijten.’ (p. 14)
Wat kunnen de juryleden zich hierbij voorstellen?

Tekeningen

- Als je naar de tekeningen kijkt, in welke tijd denk je dan dat het verhaal zich afspeelt? Welke dingen doen je aan vroeger denken? Welke dingen aan nu?
- De lucht van de tekening op p. 6 en p. 7 bestaat uit hele fijne lijntjes die heel dicht naast elkaar getrokken zijn. Probeer zelf ook eens een tekening in die techniek te maken, bijvoorbeeld met balpen.
- De tekening op p. 13 beeldt erg goed de gevoelens van Anna uit. Hoe zie je dat? Haar lichaamshouding spreekt boekdelen.
- Op p. 14-15 en p. 20-21 heeft de illustrator allemaal letters gekleefd. Waarom?
- Maken de juryleden soms ook een tekening om iets duidelijk te maken aan hun ouders, zoals Anna doet?

Herkenbaar?

Als de groepssfeer het toelaat, kunnen kinderen die zelf met een echtscheiding geconfronteerd worden over hun eigen ervaringen praten.

- Herkennen ze de gevoelens van Anna? Kunnen ze ook moeilijk slapen? Denken ze bij de ene ouder ook aan de andere? Voelen ze zich ook verantwoordelijk? Proberen ze de twee ouders ook te verzoenen?

- Herkennen ze het gedrag van de ouders? Roepen en met dingen smijten? Kwaad spreken over elkaar? Mama en papa tegelijk willen zijn voor hun kind?